

รายงานการประชุม
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๐
วันจันทร์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมอรรถไกรวัฒนี มุข ๑ (ชั้น ๑)
อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

- | | |
|--|---------------|
| ๑. รองศาสตราจารย์ ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี | ประธานกรรมการ |
| ๒. พลตรี วิสุทธิ นาเงิน
ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา กรมเสมียนตรา
แทนปลัดกระทรวงกลาโหม | กรรมการ |
| ๓. นายสุทธิพร จีระพันธุ์
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ | กรรมการ |
| ๔. นางสาวศรีสมบัติ วานิจจะกุล
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
แทนปลัดกระทรวงการคลัง | กรรมการ |
| ๕. นายพรชัย ดำนวิวัฒน์
รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
แทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ | กรรมการ |
| ๖. นายเฉลิมชัย รัตนจันท
ที่ปรึกษากฎหมาย
แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย | กรรมการ |

- | | |
|---|------------------|
| ๗. นายวรารักษ์ ชื่นสามารถ | กรรมการ |
| รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ | |
| แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์ | |
| ๘. นางสาวทัศนีย์ ธรรมสิทธิ์ | กรรมการ |
| รองเลขาธิการ ก.พ. | |
| แทนเลขาธิการ ก.พ. | |
| ๙. นางจิราพร บุณนาค | กรรมการ |
| รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ | |
| แทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ | |
| ๑๐. นางอุมาสีว์ สอาดเยี่ยม | กรรมการ |
| รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร | |
| แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร | |
| ๑๑. นายประจง ประมวญ | กรรมการ |
| นักการข่าว ๕ ชช | |
| แทนผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ | |
| ๑๒. นางอรวรรณ ชยางกูร | กรรมการ |
| ที่ปรึกษาสำนักงบประมาณ | |
| แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ | |
| ๑๓. นายกิตติศักดิ์ ประกติ | กรรมการ |
| ๑๔. นายขวัญชัย วสวงศ์ | กรรมการ |
| ๑๕. นายชูชัย ศุภวงศ์ | กรรมการ |
| ๑๖. นายครรชิต มัลลียงส์ | กรรมการ |
| ๑๗. นายทศพร ศิริสัมพันธ์ | กรรมการ |
| ๑๘. นายธีรชัย ณ นคร | กรรมการ |
| ๑๙. นายมานิจ สุขสมจิตร | กรรมการ |
| ๒๐. นางวนิดา สักการโกศล | ผู้ช่วยเลขานุการ |
| ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ | |

- | | |
|--|------------------|
| ๒๑. นายนคร เสรีรักษ์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลข่าวสาร) | ผู้ช่วยเลขานุการ |
| ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและวิเคราะห์ | |
| สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ | |

ผู้ไม่มาประชุม

- | | |
|--|-----------|
| ๑. นายจุลยุทธ หิรัญะสวัสดิ์ กรรมการ
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี | คิดราชการ |
| ๒. คุณพรทิพย์ จาละ กรรมการ
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา | คิดราชการ |
| ๓. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ กรรมการ | คิดราชการ |
| ๔. นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ | คิดราชการ |
| ๕. นายสุทธศักดิ์ เอี่ยมประสิทธิ์ เลขานุการ
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี | คิดราชการ |

ผู้เข้าร่วมประชุม

- | | |
|---------------------------------|---|
| ๑. พันเอก สืบวงศ์ คุ้มพงษ์ | กระทรวงกลาโหม |
| ๒. พันโทเกรียงศักดิ์ มิตรประसार | กระทรวงกลาโหม |
| ๓. นาวาโทสุรัชย์ สลามเต๊ะ | กระทรวงกลาโหม |
| ๔. นายจักรพล พิมพ์น | สำนักข่าวกรองแห่งชาติ |
| ๕. นางศิริพร ทิมอ้า | สำนักข่าวกรองแห่งชาติ |
| ๖. นางปญญา สุขพัชร | เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๗. นางรังสี พันธุจินดา | ที่ปรึกษา สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๘. พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์ | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๙. นางกศพิชา จันทศิริ | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๐. นางศิริกุล ปัญญาธิล | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๑. นางสาวสมฤดี กำป็น | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๒. นางสาวรณิ ศิลาวิลาศกิจ | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๓. นายวีระเชษฐ์ จรรยากุล | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๔. นายชาติ สุทธิชน | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |

- | | |
|---------------------------|-------------------------------|
| ๑๕. นางสาวสุภา ศิลากุล | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๖. นางสาวกิตติมา คงสำรว | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๗. นายชำนาญ เตือนวิระเดช | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |
| ๑๘. นางสาวฤดี ศรีชะเอม | สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี |

ผู้มาชี้แจง

- | | |
|----------------------|---------------------------------------|
| ๑. นายวินัย อยู่สบาย | กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร |
| ๒. นายสุรัช นิลแสง | กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร |

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในการมอบหมายให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีหน้าที่ประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๐

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ขอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐

มติ ที่ประชุมมีมติดังนี้

๑. ให้กรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตรวจสอบรายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่จันทร์ ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ อีกครั้งหนึ่ง และให้เสนอที่ประชุมเพื่อรับรองรายงานการประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

๒. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ จัดบันทึกรายงานการประชุมครั้งต่อไปให้ชัดเจน โดยให้มีประเด็นที่กรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะและความเห็นต่างๆ ให้ละเอียดครบถ้วน

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ รายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน ได้พิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียนให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน ๒๒ เรื่อง ดำเนินการเป็นที่ยุติแล้ว ๒๐ เรื่อง และอยู่ระหว่างการพิจารณา ๒ เรื่อง

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๓.๒ รายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการกรณีร้องเรียนให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการกรณีร้องเรียนให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ ได้มีการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน ๓ เรื่อง ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาทั้ง ๓ เรื่อง จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) มีข้อสอบถามในกรณีเรื่องลำดับที่ ๑ เรื่องร้องเรียนมาในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ รายละเอียดของเรื่องเป็นอย่างไร มีการดำเนินการไปแล้วอย่างไร เพราะขณะนี้ได้พ้นระยะเวลา ๖๐ วันตามที่กำหนด ซึ่งควรดำเนินการให้แล้วเสร็จ ปัญหาเป็นอย่างไร ต้องการความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ อย่างไร

พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์ (ผู้อำนวยการส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหาหรือสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ) ได้ชี้แจงกรณีที่ นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) สอบถาม กรณีร้องเรียนของนางสาวสรัญญา แสนแก้ว เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๘ เดิมเป็นเรื่องร้องเรียน ต่อมาเมื่อหน่วยงานแจ้งไม่มีข้อมูลจึงใช้สิทธิตามมาตรา ๓๓ ขอให้กรรมการใช้อำนาจเข้าตรวจสอบ ซึ่งคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว ปรากฏว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบแล้ว แต่ไม่พบข้อมูลดังกล่าว เรื่องจึงอยู่ระหว่างการให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทำหนังสือชี้แจงเป็นทางการไปอีกครั้งหนึ่งก่อนจะแจ้งผลได้

นายมานิจ สุขสมจิตร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า กรณีนี้เป็นเรื่องซึ่งบิดาของผู้ร้องถูกฆ่าตายในช่วงซึ่งมีการฆ่าตัดตอน เพราะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่ผู้ร้องยืนยันว่าบิดาไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพราะฉะนั้นต้องการขอข้อมูลคำยืนยันกับทางราชการว่าผู้ตายเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่อย่างไร ซึ่งได้ติดต่อไปที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว น่าจะเป็นคำตอบที่แน่ชัดว่ามีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือไม่อย่างไร

มติ ที่ประชุมรับทราบ และมีข้อสังเกตว่า ฝ่ายเลขานุการฯ ควรปรับปรุงแบบตารางสรุปรายงานผลในวาระที่ ๓.๑ และ ๓.๒ ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน และเพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนของการดำเนินการกับหมายเหตุให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓.๓ รายงานผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ มีผลคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค ๑๑/๒๕๕๐ – ๑๒/๒๕๕๐ รวม ๑๑ เรื่อง ซึ่งในการดำเนินการของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร นั้น มีจำนวน ๓ เรื่อง ซึ่งไม่สามารถดำเนินการภายใต้กรอบเวลาได้ เนื่องจากรอเอกสารจากหน่วยงาน แต่ส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ภายใต้กรอบเวลาที่กฎหมายกำหนด

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตเรื่องอำนาจและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ในกรณีการรถไฟแห่งประเทศไทยปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูล ผู้ร้องจึงร้องขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสั่งเปิดเผยข้อมูล ซึ่ง

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยสั่งให้เปิดเผย การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงฟ้องคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ต่อมาศาลปกครองกลางยกฟ้องด้วยเหตุว่าไม่ใช่เป็นผู้เสียหาย ในทางปกครองมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงได้ทำบันทึกถึงประธานท่านก่อนว่า ขอให้ดำเนินการลงโทษทางวินัยกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีส่วนพิจารณาเรื่องของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่หลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ต่อมาการรถไฟแห่งประเทศไทยก็ยังอุทธรณ์เรื่องต่อไปยังศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดสั่งยกคำอุทธรณ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย ดังนั้นถ้ากรณีหน่วยงานมีเจตนาไม่สุจริตหรือมุ่งไปในทางหน่วงเหนี่ยวความยุติธรรม หน่วยงานนั้นควรจะได้รับพิจารณา ซึ่งการกระทำที่ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำสั่งกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นความผิดวินัยร้ายแรง ดังนั้น เรื่องนี้จะดำเนินการต่อผู้รับผิดชอบของการรถไฟแห่งประเทศไทยอย่างไร

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ชี้แจงว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้เสนอคณะรัฐมนตรีให้มีความเห็นว่าหน่วยงานของรัฐจะฟ้องคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไม่ได้ และต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน นับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๒ สำหรับการจะให้มีการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น เนื่องจากในระยะที่รอคำพิพากษาของศาลปกครองนั้นไม่มีมติคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในเรื่องนี้ว่าให้ดำเนินการอย่างไร คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงไม่สามารถดำเนินการได้ เรื่องจึงจบไปโดยการที่การรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดเผยข้อมูลแล้ว ถ้าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต้องการจะให้มีการดำเนินการใดๆ ฝ่ายเลขานุการจะได้นำเสนอที่ประชุม เพื่อพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไปอีกครั้งหนึ่ง

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า เรื่องนี้ต้องปฏิบัติตามหลักการของการปฏิบัติราชการ และทำให้กระทบกระเทือนน้อยที่สุดต่อผู้ที่ปฏิบัติราชการเช่นกัน แต่จะต้องทำให้กฎหมายมีผลบังคับใช้ได้จริง

มติ ที่ประชุมรับทราบ และให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับข้อสังเกตดังกล่าวเพื่อนำเสนอที่ประชุมพิจารณาต่อไป

๓.๔ รายงานผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาส่งเรื่อง อุทธรณ์เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในเดือน
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ได้พิจารณาส่งเรื่องให้แก่คณะกรรมการ
วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายจำนวน
๑๑ เรื่อง และสาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศจำนวน ๑ เรื่อง

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๓.๕ การพิจารณาเสนอชื่อบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่ครบวาระ

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๖/๓๔๕๘ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ แจ้งว่า
คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ อนุมัติตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เสนอ และได้จัดทำประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน ๘ คน ประกอบด้วยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม
โดยมีนางจรี วิจิตรวาทการ ดำรงตำแหน่งแทน นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ คณะกรรมการชุดนี้จะดำรงตำแหน่ง
แทนคณะกรรมการชุดเดิมซึ่งหมดวาระลง โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๓.๖ การประชุมคณะทำงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้กรอบเอเปค ครั้งที่ ๑๕ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า
สืบเนื่องจากรองอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (นายสุทธิศักดิ์ เหลาหะชีวิน) หัวหน้าคณะในการประชุม
คณะทำงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้กรอบเอเปค ครั้งที่ ๑๕ ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๖ มกราคม ๒๕๕๐
ณ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งการประชุมมีสาระสำคัญเรื่องการส่งข้อมูลข้ามแดนจึงขอให้
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเข้าร่วมการประชุมด้วย ซึ่งสำนักงานปลัดสำนัก
นายกรัฐมนตรี ได้อนุมัติให้ นายนคร เสรีรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลข่าวสาร สำนักงานคณะกรรมการ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นผู้แทนเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว จึงขอให้นายนคร เสรีรักษ์ รายงานผลการประชุมให้ที่ประชุมทราบด้วย

ผู้ช่วยเลขาธิการฯ (นายนคร เสรีรักษ์) ได้รายงาน ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

๑. การประชุมคณะทำงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้กรอบเอเปค ครั้งที่ ๑๕ แบ่งการประชุมออกเป็น ๒ ส่วนที่สำคัญ ก็คือการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ใช้เป็นกรอบสิทธิความเป็นส่วนตัวของเอเปค ระหว่าง ๒๒-๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ และการประชุมส่วนที่ ๒ เป็นคณะทำงานกลุ่มย่อยด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในวันที่ ๒๔-๒๕ มกราคม ๒๕๕๐ การประชุมดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยสมาชิกของเอเปค ทั้งภาครัฐบาลและก็มีภาคองค์กรเอกชนบางส่วน เช่น หอการค้าระหว่างประเทศ ภาคเอกชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้มีการประชุมเป็นการระดมความเห็นเกี่ยวกับเรื่องของการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในการส่งข้อมูลข้ามแดนหรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า CBPR ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า รูปแบบที่ซึ่งจะนำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิกเอเปคควรมี ๓ รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ ๑ การให้ประเทศสมาชิกของเอเปค กำหนดหลักเกณฑ์ภายในประเทศให้สอดคล้องหรือรองรับกับหลักเกณฑ์ของเอเปค

รูปแบบที่ ๒ เป็นการกำหนดให้สมาชิกจัดตั้งเป็นหน่วยงานกลางหรือ Regulator ซึ่งเหมือนกับเป็นผู้ควบคุมกฎ หรือเป็นองค์กรที่รับผิดชอบทางด้านกฎหมาย

รูปแบบที่ ๓ เป็นรูปแบบของการจัดทำโครงการรับรองความน่าเชื่อถือของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการรับรองเป็น Trustmark ว่าองค์กรเขตเศรษฐกิจนั้นมีการดำเนินการในการออก Trustmark

๒. จากการประชุมสัมมนาดังกล่าว ที่ประชุมมีความเห็นว่าการใช้รูปแบบที่ ๑ กับรูปแบบที่ ๓ ก็คือให้ประเทศสมาชิกไปกำหนดหลักเกณฑ์ภายในประเทศให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กรอบของเอเปค และการใช้รูปแบบของการรับรองคุณภาพของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลน่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม

๓. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีภารกิจที่จะรองรับเกี่ยวกับการส่งเสริมและการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การประชุมภายใต้กรอบเอเปคจึงเป็นประโยชน์ และเป็นโอกาสอันดีที่หากประเทศไทยจะสามารถเข้าร่วมทั้งในการประชุมของทางเอเปคและการเข้าร่วมในโครงการนำร่องด้านการคุ้มครองข้อมูล

ผ่านแดน ซึ่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะได้ประสานขอความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๔. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณหากจะไปร่วมการประชุมกับเอเปค ซึ่งมีเรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่ประมาณ ๘ รายการ เป็นการประชุมเกี่ยวกับคณะกรรมการกำกับดูแล การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่และเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งการประชุมเกี่ยวกับเรื่อง Telecommunication ซึ่งหลายๆ เรื่องเหล่านี้จะมีเรื่องของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในทุกเรื่อง ดังนั้นจะขอนำเรียนคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อพิจารณาว่า หากจะสนับสนุนให้มีผู้แทนของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหรือผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีโอกาสเข้าไปร่วมประชุมในเวทีของทางเอเปคนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขอสนับสนุนงบประมาณจากงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ต่อไป และสำหรับในกรณีกิจกรรมเอเปคในปีต่อไป ไปนั้นจะได้มีการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับการประชุมต่อไป หากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้ความเห็นชอบ เหตุผลความจำเป็นในเรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะได้แจ้งให้สำนักงบประมาณพิจารณาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในปีต่อไป

ที่ประชุมมีความเห็น ดังนี้

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเจรจาในรอบของเอเปคในเรื่องที่เกี่ยวข้อง คือ ๑) ข้อบังคับของกรรมาธิการยุโรปตั้งแต่ปี ๑๙๙๕ ซึ่งบังคับห้ามมิให้มีการโอนข้อมูลระหว่างประเทศไปยังประเทศที่ไม่ได้มีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทัดเทียมกับภูมิภาคสหภาพยุโรป ๒) เกณฑ์กับสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ตั้งวางหลักเกณฑ์ไว้โดยคณะกรรมการการค้าของสหพันธ์ของสหรัฐอเมริกา ๓) ประเทศไทยไม่สามารถโอนข้อมูลโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เพราะประเทศไทยไม่ได้มีสัญญาหรือข้อตกลงในเรื่องหลักประกันความมั่นคงในข้อมูลส่วนบุคคลทัดเทียมกับยุโรป ซึ่งจะเป็นปัญหาในอนาคต

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นายพรชัย ดำเนวิวัฒน์) มีข้อสังเกต ๓ ประเด็น คือ

๑. เรื่องกรอบเอเปค ส่วนใหญ่จะเน้นทางด้านเศรษฐกิจหรือการค้าแต่ในขณะเดียวกันก็จะมีการเชื่อมโยงในเรื่องความปลอดภัยด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่เกิดเหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ซึ่งมีปัญหาว่าสหรัฐอเมริกาต้องการเรียกร้องการตรวจสอบประวัติผู้เดินทางในสายการบินแต่ทางยุโรปไม่ให้

เพราะขัดกับเรื่องการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเรื่องนี้สหรัฐอเมริกาพยายามนำเวทีเอเปคเข้ามาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเวทีอื่นๆ

๒. การวางกฎเกณฑ์เป็นที่ยอมรับร่วมกันจะสามารถทำได้จริงหรือไม่ เนื่องจากประเทศต่างๆ ในเอเปคมีสภาพเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้แตกต่างกัน ประเด็นในแง่ข้อกำหนดที่แตกต่างกัน บางประเทศก็มีบางประเทศก็ไม่มี เพราะฉะนั้น Self-Assessment ซึ่งสมาชิกอาจมีข้อบังคับหรือกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและ APEC Framework ก็น่าจะเหมาะสมกว่า

๓. เรื่องของ Transparency เป็นประเด็นสำคัญที่ประเทศมหาอำนาจได้ใช้กรอบเวทีต่างๆ ผลักดันเรื่องของความโปร่งใส ในกรอบเอเปคภายใต้เรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลขยายความเพิ่มขึ้นและมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศได้สรุปประเด็นย่อยเสริม ดังนี้ ๑) เรื่อง Review of Compliance มีการประเมินโดยใช้บุคลากรหรือว่าองค์กรภายนอก (Third Party) จะเป็นปัญหาความเหมาะสมของบุคคลที่ ๓ และเมื่อประเมินออกมาแล้วไม่สอดคล้อง สามารถจะขอแก้ไขหรือทบทวนหรือโต้แย้งได้หรือไม่อย่างไร ๒) Recognition /Acceptance of Compliance สมาชิกที่ผ่านการประเมินจะได้การรับรองจากสมาชิกชาติอื่นๆ ข้อควรระวังคือจะทำอย่างไรที่จะไม่ให้เหมือนกับกรณีไอเอสโอต่างๆ เป็นสิ่งที่ต้องมองในแง่หนึ่ง แต่มองในอีกแง่หนึ่งเป็นภาระและเป็นการเพิ่มต้นทุนสำหรับประเทศกำลังพัฒนาด้วย ๓) Dispute Resolution สมาชิกต้องมีการสร้างกลไกเพื่อบำบัดการร้องเรียน ซึ่งเป็นปัญหาว่าจะใช้วิธีใดและจะแก้ไขอย่างไรต้องมีการระงับข้อพิพาท ซึ่งหลักการ จัดแย้งในตัวเอง เพราะว่าการที่จะมี Dispute Resolution แล้วระงับข้อพิพาทก็แสดงว่าต้องมีพันธะเกิดขึ้น แต่สิ่งที่ไม่เป็นพันธะจะ Dispute Resolution ได้อย่างไร

ผู้ช่วยเลขาธิการฯ (นายนคร เสรีรักษ์) ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า Four Point Approach ๔ ข้อ เป็นตุ๊กตาที่เขียนขึ้นมาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันมากทั้งเรื่องการประเมินโดย Third Party และเรื่อง Dispute Resolution ความสัมพันธ์ของหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้กับหลักเกณฑ์ทางยุโรป คือ EU Directive นั้น หลักการเป็นหลักการเดียวกันทั้งเรื่องการเก็บต้องมีการรักษาความปลอดภัยและโดยสำคัญที่สุดที่เป็นหัวใจของเรื่องการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวก็คือเรื่องของหลักความยินยอม ซึ่งหลักการทั้งหมดถือว่าเป็นหลักการเดียวกัน ความแตกต่างก็คือหลักเกณฑ์ของ EU นั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่ได้มีการประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งประเทศที่อยู่เป็นสมาชิกของ EU ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

ฉบับนั้นแล้ว แต่หลักเกณฑ์ของเอเปคนั้นเป็นหลักเหมือนที่ผู้แทนกระทรวงต่างประเทศพูดไว้ก็คือ หลักที่เขตเศรษฐกิจที่เป็นสมาชิกจะสามารถเลือกเอาไปปฏิบัติหรือไม่ก็ได้

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า ประเด็นนี้มีนัยสำคัญทั้งในทางเศรษฐกิจและความมั่นคง ในปัจจุบันไทยยังไม่อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตนเองได้ในทางเทคนิค ยังอยู่ในฐานะที่จะต้องรอรับความช่วยเหลือ ยังมีปัญหาเรื่องการปกป้องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งยังไม่มีประสิทธิภาพพอ ยังขาดนโยบายกลางที่จะบริหารจัดการ หากรัฐไม่ทำอาจจะต้องจ้างเนื่องจากอนาคตหากไม่มี Privacy Impact Assessment ในการที่จะจัดทำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะไม่สามารถค้าขายกับต่างประเทศได้ ดังนั้นประเทศไทยควรเร่งพัฒนาเนื่องจากมีศักยภาพที่สามารถเป็นผู้นำในด้านเกี่ยวกับระบบเหล่านี้ได้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาในเรื่องนี้ขึ้นโดยเฉพาะ เพราะประเทศไทยมีศักยภาพด้านการบริการ โทรศัพท์ การบริการเทคโนโลยี นอกจากนั้นควรพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลข่าวสารกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักเกณฑ์ทางกฎหมายข้อโต้แย้งต่างๆ ที่มีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจและความมั่นคง ซึ่งควรจะได้เสนอให้จัดทำเป็นแผนต่อไป

นายเกียรติชัย ฌ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า ประเด็นแรกควรรับผลักดันร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในชั้นการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อน เพราะในอนาคตปัญหาทางธุรกิจจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะมีปัญหาในเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมาตรฐานระหว่างประเทศที่เท่าเทียมกันไม่ใช่จะสามารถถ่ายโอนข้อมูลได้ แต่ขึ้นอยู่กับความยินยอมของเจ้าของข้อมูล และต้องนิติสัมพันธ์ทางกฎหมาย เช่นมีสัญญาระหว่างกัน มีการยินยอมมาตรฐานทางกฎหมายจึงจะสามารถโอนได้ ต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม ประเด็นที่สอง สถานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการควรต้องรีบแก้ไขกฎหมายขึ้นเป็นหน่วยงานที่ใหญ่ขึ้นแล้วการมีสำนักงานเฉพาะเรื่องในเรื่องของการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลขึ้นมารองรับอาจจะเป็นส่วนหนึ่งอยู่ภายใต้ภารกิจส่วนนั้น

นายครรชิต มาลัยวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า ควรดำเนินการที่จะให้มีเครือข่ายและสร้างองค์ความรู้ ของกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยรวมเรื่องของเทคโนโลยี และช่วยกันพิจารณาศึกษาแล้วเลือกที่จะนำมาใช้ต่อไป

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า เรื่องงบประมาณควรประสานกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ให้มีผู้เชี่ยวชาญในการประชุมเอเปคด้วย ในอนาคตหากสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารจะต้องดูแลต่อไป ก็ต้องมีงบประมาณ เรื่องการสร้างเครือข่ายสร้างองค์ความรู้ และสร้างความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านเทคโนโลยีและทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องการคุ้มครองข้อมูล

ส่วนบุคคล ถ้าทำได้ก็จะสามารถพัฒนาคนที่จะทำ Privacy Impact Assessment ได้ โดยรัฐควรจัดทำหลักสูตรจัดการพัฒนาคนขึ้นสำหรับใช้ในหน่วยงานรัฐและขยายสู่ภาคเอกชนต่อไป

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า เรื่องประสานกับกระทรวงพาณิชย์ ฝากเป็นข้อสังเกตไปยังผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ว่าจะมีความคิดเห็นอย่างไร

นายธีรชัย ฒ นกร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อมูลว่า ควรศึกษาประเทศแคนาดาเป็นกรณีตัวอย่างเรื่อง Personal Impact Assessment ซึ่งประเทศแคนาดายังคงให้ทำในระดับของส่วนราชการก่อนซึ่งภายใต้กรอบของหลักกฎหมายปัจจุบันสามารถทำได้

ผู้แทนสำนักงานประมาณ (นางอรรณ ขยางกูร) ให้ข้อสังเกต เรื่องการของบประมาณงบกลางว่าหลักการของสำนักงานประมาณถ้าหากส่วนราชการได้รับงบประมาณไปแล้วจะต้องใช้ภายในกรอบที่ได้รับ หากจะไปใช้เรื่องอื่นเกินกว่าแผนที่กำหนดจะต้องมีการปรับแผน ถ้าเห็นว่าเรื่องนี้สำคัญก็ต้องไปปรับแผน ถ้าปรับแล้วยังไม่สามารถจะดำเนินการได้ ก็จะต้องให้เหตุผลว่ามีความจำเป็นอย่างไร เร่งด่วนอย่างไร สำนักงานประมาณก็จะวิเคราะห์ความจำเป็นอีกครั้งหนึ่ง และเห็นด้วยกับแนวทางที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรจะคัดเลือกการเฉพาะปี ๒๕๕๐ ที่จำเป็นไปก่อน ส่วนที่เห็นว่าจำเป็นในอนาคตก็ขอต้งงบประมาณในปี ๒๕๕๑ โดยจัดทำแผนให้ชัดเจนต่อไป

ผู้ช่วยเลขาธิการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการอย่างชัดเจนเสนอไปที่สำนักงานประมาณมาโดยตลอด แต่ปัญหาอยู่ที่เมื่อสำนักงานประมาณพิจารณางบประมาณ จะพิจารณาในภาพรวมของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อพิจารณาในภาพรวมโครงการแผนงานต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่เสนอไปมักไม่ได้รับการพิจารณา

ผู้แทนสำนักงานประมาณ (นางอรรณ ขยางกูร) ให้ความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องการบริหารงบประมาณภายในที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จะต้องจัดลำดับความสำคัญให้ชัดเจน

นายธีรชัย ฒ นกร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า การกำกับดูแลกฎหมายข้อมูลข่าวสารเป็นงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการฝากอยู่ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นงบประมาณที่ตั้งอาจจะต้องปรับเป็นงบประมาณสำหรับการปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการโดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นผู้ดูแล และต้องของงบประมาณภายใต้กระบวนการ

ทางงบประมาณซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเท่านั้น แต่ปัญหาของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในภาพรวมสำนักงานงบประมาณจัดสรรในลักษณะของงบประมาณรวมแล้วจึงมาจัดสรรเองภายใน หากยังไม่มีช่องทางที่จะชี้ให้ชัดเจนว่างบประมาณในส่วนนี้เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยเฉพาะปัญหานี้ก็จะยังมีอยู่

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า สำนักงานงบประมาณจะดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีได้นำเสนอในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก และให้ความสำคัญตรงนั้นเป็นกรณีเร่งด่วน แต่ถ้าไม่มีอะไรที่เป็นจุดเน้นในเรื่องของนโยบาย ก็จะพิจารณาตามที่ได้เสนอไปในแต่ละปี เพราะฉะนั้นสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการก็ควรจะได้เร่งพิจารณาเรื่องนี้โดยด่วนเพื่อให้ประธานฯ ได้ประสานกับสำนักงานงบประมาณ ก็จะถือว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลด้วย

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า การบริหารจัดการงบประมาณ ถ้าผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถประสานกับประธานฯ ได้โดยตรงก็จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ ย่างมากขึ้น แต่ถ้าเสนอโดยไม่ผ่านปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ก็อาจจะเกิดปัญหาในทางราชการได้

มติ ที่ประชุมรับทราบและมีมติ ดังนี้

๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาใช้งบประมาณปี ๒๕๕๐ ไปตามปกติ โดยให้เล็งหวัข้อการประชุมที่สำคัญและจำเป็นก่อน ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เสนอเพิ่มเติมโดยมีแผนพัฒนาที่มีความชัดเจน
๒. ให้ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ รับไปพิจารณาสนับสนุนให้ผู้แทนคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร เข้าร่วมประชุมโดยใช้งบประมาณของกระทรวงพาณิชย์
๓. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ สรุปรายงานปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณให้ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อพิจารณาหาทางสนับสนุนต่อไป

๓.๗ การปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ต

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการฯ ได้เชิญผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้าชี้แจงในกรณีการปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นายวินัย อยู่สบาย) ได้ชี้แจงว่า เรื่องของการปิดกั้นเว็บไซต์ดังกล่าว กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้มีการตรวจสอบลักษณะเว็บไซต์ที่อยู่ในข่ายหมิ่นประมาท หรือเว็บไซต์ที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ เว็บไซต์ทางด้านความมั่นคง และเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม เว็บไซต์โป๊ ลามก อนาจาร และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตคือบริษัทมหาชนจำกัดการสื่อสารแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ โดยประสานขอความร่วมมือเพื่อให้พิจารณาการปิดกั้น โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่มีอำนาจปิดกั้นเองเพราะยังไม่มีกฎหมายรองรับ

ประธานฯ ได้ขอให้ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชี้แจงข้อมูลการปิดกั้นเว็บไซต์ที่ผ่านมาว่าดำเนินการอยู่ภายใต้กฎหมายใด

ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นายวินัย อยู่สบาย) ชี้แจงว่า เรื่องการปิดกั้นเว็บไซต์ในส่วนของบริษัทมหาชนจำกัดนั้น บริษัทฯ จะเป็นผู้ปิดกั้นเองส่วนหนึ่ง โดยการปิดกั้นนั้นได้ดำเนินการตามสัญญาที่ทำไว้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต่างๆ ว่าถ้าผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตดังกล่าว ไปแสดงข้อความหรือไม่ควบคุมข้อมูลข่าวสารที่ออกไปจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต่างๆ ก็สามารถที่จะดำเนินการตามสัญญา หรืออาจจะมีการยกเลิกเว็บไซต์ ส่วนกฎหมายที่ว่าด้วยคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ขณะนี้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นผู้ควบคุมผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหลายรายซึ่งในกฎหมายว่าด้วย การเผยแพร่ภาพหรือเผยแพร่ข้อความที่ผิดศีลธรรมและเป็นภัยต่อความมั่นคงก็สามารถที่จะดำเนินการได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการที่จะพิจารณา

นายเกียรติชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า กรณีที่เป็นเงื่อนไขในการให้บริการ คือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ถ้าทำผิดเงื่อนไขในการให้อนุญาตสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติมีอำนาจในการเพิกถอนใบอนุญาตได้

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ประการแรกเป็นเรื่องเสรีในเรื่องของข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต แต่ขณะเดียวกันก็มีการกระทำที่เข้าข่ายละเมิดต่างๆ ได้ง่าย ประการที่สองเรื่องที่มีการออกอากาศทีวีดาวเทียม ต้องออกทางอินเทอร์เน็ตไปต่างประเทศ เมื่อมีการปิดกั้นจะกระทบต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาล ประเด็นในวาระนี้คงต้องการให้มีการศึกษาความชัดเจนทั้งในแง่ของข้อเท็จจริงที่เป็นสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กับเรื่องของข้อกฎหมายที่จะมารองรับกับปัญหานี้ และอาจจะรวมถึงประเด็นอื่นๆ ด้วย

ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ (นายประจักษ์ ประมวญ) ให้ความเห็นว่า ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติทำหน้าที่ดูแลความมั่นคงด้านข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ควรเชิญผู้แทนของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เข้าร่วมประชุมด้วย

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรทำหนังสือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการกระทำของของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ถ้าพิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารส่วนไหนที่ไม่ชอบควรจะต้องแจ้งให้หยุดการกระทำนั้นเสีย และเร่งดำเนินการพิจารณาว่าจะมีวิธีการที่ถูกต้องอย่างไร เพื่อจะได้เสนอแนะให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ซึ่งเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น มีหน้าที่ตรวจสอบว่า มีการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ ถ้าผิดกฎหมายต้องลบข้อมูลออก และแสดงให้เห็นว่าข้อความนี้ถูกลบไป เพราะไปละเมิดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของผู้แสดงความคิดเห็นเนื่องจากการแสดงความคิดเห็นไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงลบได้แต่ต้องแสดงให้เห็นปรากฏไว้ว่าถูกลบไป ผู้แสดงความคิดเห็นจึงจะสามารถใช้สิทธิได้ตามกฎหมายถ้าสิ่งที่ถูกลบไปเป็นการแสดงความคิดเห็นซึ่งชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งประเด็นการแสดงความคิดเห็นนี้กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงกลาโหมควรนำไปพิจารณา กรณีปล่อยให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ความเกลียดชังที่มีอยู่ในสังคมไทย แต่มีการปิดกั้นการแสดงเสรีภาพในทางความคิดเห็นที่ทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าไม่มีเหตุผลประกอบให้ชัดเจนแล้ว อาจจะก่อให้เกิดการขั้วยุให้ใช้กำลัง

ประธานฯ เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาศึกษาปัญหาดังกล่าวนี้อย่างเร่งด่วนตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมอบหมายโดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางแก้ไข และมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ตัวแทนสมาคม นักวิชาการประกอบด้วย นายเชิรชัย ณ นคร นายกิตติศักดิ์ ปรกติ โดยเห็นควรมอบหมายให้ นายครรชิต มัลลียงส์ เป็นประธาน และมีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นฝ่ายเลขานุการและมีผู้ช่วยเลขานุการอีก ๒ คน รวมทั้งให้มีอำนาจเรียกให้บุคคลใดให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัสดุ เอกสารหรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้ตามมาตรา ๓๒

มติ ที่ประชุมรับทราบและมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาเรื่องการปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตเป็นการเฉพาะ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน ศึกษาปัญหา สาเหตุ ข้อเท็จจริง ผลกระทบ และแนวทางแก้ไข รวมทั้งให้มีอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในการเรียกให้บุคคลใดให้ถ้อยคำหรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือ พยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้ โดยมีองค์ประกอบของผู้แทนประกอบด้วย นายครรชิต มัลลียงส์ เป็นประธาน มีผู้แทนจาก กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปรมาณู กระทรวงกลาโหม สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย สมาคมผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไทย (ISP) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ นายเชิรชัย ณ นคร และ นายกิตติศักดิ์ ปกติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและวิเคราะห์ เป็นกรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยให้นำเสนอประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารพิจารณาลงนามในคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ ผลการนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติในเรื่องต่างๆ ที่มีผลให้หน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติ และการชักซ้อมแนวทางในการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เกี่ยวกับการให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไว้ในรายงานประจำปีของหน่วยงาน

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า สืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไป ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) ประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารเสนอ รวม ๔ เรื่อง ดังนี้

๑. การขยายผลการกำหนดให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น

๒. การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ซึ่งจะต้องให้มีการปฏิบัติโดยเคร่งครัด

๓. เรื่องของการนำความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และความรู้เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว บรรจุเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสถาบันการศึกษา

๔. เรื่องการให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่ง สรุปผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไว้ในรายงานประจำปีของหน่วยงานด้วย

และเนื่องจากการให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งสรุปผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไว้ในรายงานประจำปีตามข้อ ๔ อาจจะมีปัญหาในการปฏิบัติเนื่องจาก คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ เห็นชอบให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มายังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปีละ ๑ ครั้ง ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ตามแบบฟอร์มที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เป็นข้อมูลสำหรับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการที่จะติดตามประมวลผลการปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง แต่มติคณะรัฐมนตรีใหม่นี้เป็นการให้หน่วยงานรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลต่างๆ ที่สนใจได้รับทราบและสามารถตรวจสอบได้ว่าหน่วยงานนั้นๆ ได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารอย่างไรหรือไม่ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ เห็นความสำคัญที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารด้วย เพราะฉะนั้นเพื่อที่จะไม่ให้หน่วยงานเกิดความสับสนในทางปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้ร่างตัวอย่างรายงานประจำปี เพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบการชักซ้อมแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้รูปแบบการรายงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุทธิพร จีระพันธุ์) สอบถามว่า การให้หน่วยงานต่างๆ จัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานไว้ในรายงานประจำปีเพียงอย่างเดียวหรือจะต้องจัดทำรายละเอียดด้วย และการที่จะชักซ้อมความเข้าใจจะใช้วิธีการใด

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ได้ชี้แจงว่า เรื่องการจัดทำรายงานประจำปีจะต้องทำทั้งสองแบบ เพราะวัตถุประสงค์คนละวัตถุประสงค์ และวิธีการรายงานจะต่างกันเพราะในการให้รายงานทุกวันที่ ๓๑ ตุลาคมของทุกปีนั้นจะมีแบบฟอร์มกำหนดไว้ว่าให้รายงานอะไรบ้าง แต่ตามมติคณะรัฐมนตรีใหม่นี้เป็นการให้หน่วยงานจัดทำไว้ในรายงานประจำปี ซึ่งได้แนบตัวอย่างแนวทางการ

จัดทำไว้ ไม่ต้องมีเนื้อหามากเพียงแต่มีข้อมูลว่า ในระยะปีที่ผ่านมาหน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินการในเรื่องของการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างไร เพื่อให้การรายงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (นายวรารักษ์ ชันสามารถ) ได้ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ เพิ่มคำอธิบายการจัดทำรายงานการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อที่จะให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติในมาตรฐานเดียวกันว่าแต่ละหัวข้อต้องการอะไร ต้องมีข้อมูลอะไรบ้างเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ได้ชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะทำตัวอย่างรายงานประจำปีเพื่อให้ส่วนราชการถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

มติ ที่ประชุมรับทราบ และมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซักซ้อมความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติในการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไว้ในรายงานประจำปีของหน่วยงาน

๒. ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจัดทำตัวอย่างรายงานประจำปี โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ให้ชัดเจนเพื่อให้หน่วยงานสามารถถือปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันได้

๔.๒ การพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่..)

พ.ศ...

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า การพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นกรณีที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีมติให้ฝ่ายเลขานุการฯ ไปศึกษาประเด็นสำคัญและปัญหาที่ทำให้ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ศึกษาประเด็นสำคัญและปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วพบว่ายังมีปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายใน ๖ ประเด็น ดังนี้

๑. การบังคับใช้กฎหมายกับองค์กรอิสระ ปัจจุบันศาลปกครองได้มีคำพิพากษาให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว จึงทำให้หลักการที่ว่าองค์กรอิสระต้องอยู่ภายใต้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมีความชัดเจนขึ้น จึงเห็นว่าในประเด็นนี้อาจจะไม่มีความจำเป็นต้องแก้ไข เพราะมีความชัดเจนอยู่แล้ว

๒. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งยังไม่มีกฎหมายรองรับเห็นควรให้มีการแก้ไขมาตรา ๑๐ ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีผลเป็นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ ซึ่งเป็นข้อเสนอที่ปรากฏอยู่ในร่างเดิมที่อยู่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นควรดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป

๓. ความไม่ชัดเจนในข้อกฎหมายที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๒๑ เนื่องจากในการพิจารณากรณีอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีประเด็นถกเถียง กรณีที่หน่วยงานไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรา ๑๑ ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับการขอมาก หรือขอบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะเป็นเหตุให้เกิดการปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีความเห็นแย้งกันอยู่ จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ ให้หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาและแจ้งคำขอภายใน ๑๕ วัน ถ้าพ้นกำหนดถือว่าเป็นการปฏิเสธ ประชาชนสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ อย่างไรก็ดี ถ้าเป็นการกระทบในหลักการก็อาจยังไม่ต้องแก้ก็ได้ เนื่องจากในระยะที่ผ่านมาคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ก็ยังคงให้รับเป็นเรื่องอุทธรณ์ได้

๔. หน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไม่จัดข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๘ ทำให้มีเรื่องร้องเรียนมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น จึงเห็นควรแก้ไขมาตรา ๑๓ โดยให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สามารถมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเรื่องร้องเรียนแทนได้ เพื่อที่จะให้การพิจารณาคำร้องของประชาชนทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการแก้ไขตามร่างเดิม ก็เห็นควรยืนยันหลักการนี้

๕. หน่วยงานของรัฐละเลยต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ควรพัฒนาบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้มีเอกภาพในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบด้านความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ โดยการปรับปรุงแก้ไขมาตรา ๒๘ เพิ่มอำนาจหน้าที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้มีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้ ควรให้มีการจัดทำรายงานเผยแพร่ต่อสาธารณะหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมจากที่เคยกำหนดให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพียงอย่างเดียว

๖. เรื่องการบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งปัญหานี้ในปัจจุบันมีคำพิพากษาของศาลปกครอง

สูงสุดให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประเด็นนี้จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไข จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมมีความเห็น ดังนี้

ประธานฯ ได้ขอให้ ฝ่ายเลขานุการฯ ชี้แจงประเด็นที่จำเป็นต้องแก้ไขและไม่ได้อยู่ในร่างแก้ไขที่ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปแล้วว่ามีประเด็นใดบ้าง

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ชี้แจงว่า ประเด็นที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม คือมาตรา ๒๑ กรณีที่ไม่มีความชัดเจนในเรื่องของการไม่จัดหาข้อมูลจะถือเป็นการปฏิเสธได้หรือไม่

ประธานฯ ให้ความเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ ให้หน่วยงานต้องพิจารณา ภายใน ๑๕ วัน หากพ้นกำหนดให้ถือว่าเป็นการปฏิเสธ ประชาชนสามารถใช้สิทธิร้องเรียนได้ แต่ควรเขียนว่า อย่างไรก็ดีหากการแก้ไขในประเด็นนี้กระทบในหลักการก็อาจจะไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขก็ได้

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ชี้แจงว่า เรื่องนี้ยังเป็นปัญหาเนื่องจาก ถ้ากระทบในหลักการที่คณะรัฐมนตรีเคยให้ความเห็นชอบแล้ว เพราะในร่างกฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดไว้ จะทำให้เกิดปัญหาในการแก้ไขกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่อยู่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปัจจุบันนี้ เพียงแต่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ยกประเด็นนี้ขึ้นมาเพื่อที่จะให้คณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการได้เห็นว่ามีปัญหาอะไรที่สำคัญ เรื่องของมาตรา ๑๑ ขณะนี้ แม้จะเป็นปัญหาแต่ ไม่ใช่ปัญหาเร่งด่วนเพราะคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ยังถือว่าเป็นเรื่อง อุทธรณ์อยู่ แต่ถ้าสามารถแก้ไขได้ก็ขอให้แก้ไขให้ชัดเจน แต่ถ้ากระทบในหลักการอาจไม่จำเป็นต้อง แก้ไขในขณะนี้ ในความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเห็นว่ายังมีปัญหาอยู่ หลายเรื่อง ซึ่งควรจะมีการแก้ไขแต่เนื่องจากหลายๆ ปัญหากระทบกับหลักการ ในชั้นนี้เห็นควรยืนยันให้ มีการดำเนินการตามร่างเดิมที่ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปก่อน แต่ให้ส่งข้อสังเกตนี้ไป ประกอบการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประธานฯ ให้ความเห็นว่า ข้อสังเกตที่ส่งไปต้องไม่ไปซ้ำกับสิ่งที่ได้แก้ไขแล้ว ดังนั้นมีประเด็นใดที่ยังไม่ได้อยู่ในร่างแก้ไข

ผู้ช่วยเลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ชี้แจงว่า เห็นการส่งข้อสังเกตไปยังสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องของมาตรา ๑๑ และเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการที่ต้องมีการปรับปรุงใหม่ในเรื่องการเป็นองค์กรที่ดูแลเรื่องความโปร่งใสตามมาตรา ๒๘ และ เรื่องภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

ประธานฯ ให้ข้อมูลว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ผ่านมา ได้มีมติเรื่องระเบียบวาระทางนิติบัญญัติว่า ร่างกฎหมายใดที่ค้างอยู่จะต้องรีบเร่งดำเนินการให้สำเร็จในรัฐบาลชุดนี้ ซึ่งร่างแก้ไขนี้อยู่ในระดับต้นๆ เป็นนโยบายของรัฐบาลจึงควรหาข้อยุติให้เกิดความชัดเจนจะได้ผลักดันในกระบวนการต่อไป

นายเชิรชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า อาจจะยังไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพราะจะกระทบในหลักการ

นายกิตติศักดิ์ ปกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ในเรื่องสาระแล้วยังไม่ต้องแก้ไข แต่ประเด็นสถานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรชัดเจน ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องนโยบายที่รัฐบาลจะกำหนดนโยบายลงไปว่าจะเป็นอย่างใด วิธีแก้ปัญหามี ๒ ระดับคือการแก้ไขในระดับรัฐธรรมนูญและระดับของการปฏิบัติตามกฎหมายคือคณะรัฐมนตรีจะให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีฐานะเป็นอย่างไร

ประธานฯ สรุปว่า ประเด็นสถานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งรัฐบาลอาจจะเห็นว่าจะต้องรอรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ เพื่อป้องกันหลักการสวนกับรัฐธรรมนูญ จึงอาจจะไม่จำเป็นต้องเพิ่มเติม

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า ประเด็นหลักอยู่ที่การออกแบบโครงสร้างคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้เป็นอิสระเป็นองค์กรของรัฐ ซึ่งในอนาคตข้อมูลข่าวสารจะเกี่ยวข้องกับเรื่องธุรกิจมากขึ้น ซึ่งการออกแบบโครงสร้างจะเป็นจุดสำคัญเป็นหัวใจสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ส่วนประเด็นเรื่องรัฐธรรมนูญที่มีทิศทางไปในแนวเดียวกัน ดังนั้นควรเร่งทำให้แล้วเสร็จในรัฐบาลชุดนี้เพราะหากที่จะเกิดในรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า ร่างที่ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปแล้ว ฐานะหน่วยงานยังเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่ได้ต่างจากเดิม ถ้าให้เป็นอิสระจะต้องเริ่มกระบวนการใหม่ทั้งหมดหรือไม่

นายกิตติศักดิ์ ปกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ชี้แจงว่า ถ้าดำเนินการตามระบบราชการปกติคงไม่สำเร็จต้องเป็นนโยบายรัฐบาล ถ้าหากไม่มีนโยบายรัฐบาลที่เข้มแข็งพอประเด็นก็จะตกไป ตามหลักแล้วองค์กรต้องเป็นอิสระ แต่ในเรื่องการศึกษาถ้าหากว่ามีนโยบายรัฐบาลชัดเจนก็สามารถทำได้ แต่ถ้าไม่เข้มแข็งเพียงพอก็ควรจะดำเนินการไปตามเส้นทางเดิม

นายธีรชัย ฌ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจจำเป็นเพราะต้องมีความเป็นอิสระไป แทรกแซงไม่ได้ อีกส่วนหนึ่งก็คือคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นคณะกรรมการเชิงนโยบาย อาจจะไม่จำเป็น ฉะนั้นการมีคณะกรรมการเชิงนโยบายขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลไม่น่าเป็นปัญหา

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นส่วนราชการถ้าเป็นองค์กรอิสระอาจจะเกิดปัญหาหลายอย่าง เช่น สถานะของเจ้าหน้าที่ ในแนวคิดเห็นควรให้เป็นองค์กรอิสระเพราะครอบคลุมทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระอื่นๆ หน่วยงานนี้จึงควรจะมีอิสระในการบริหารงาน ถ้าที่ประชุมเห็นชอบว่าควรจะเป็นองค์กรอิสระแล้ว ดำเนินการปรับจากร่างแก้ไขเดิมโดยกำหนดสถานะขององค์กรนี้ใหม่ให้มีอิสระได้ทันทีอย่างชัดภายใน เดือนหน้าจะทันเสนอเข้าคณะรัฐมนตรีแล้วนำร่างเดิมออกเสนอร่างใหม่เข้าไปแทน ในขณะเดียวกันจะ กราบเรียนนายกรัฐมนตรีถ้าเห็นชอบก็ดำเนินการคู่ขนานกันไป แต่ไม่แน่ว่าจะปรับทันทีหรือไม่เพราะต้อง ปรับหลายส่วน อาจจะต้องมีกลุ่มที่จะลงไปพิจารณาโดยเฉพาะ คือปรับร่างเดิมที่เสนอสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาไปแล้ว โดยแก้ไขเฉพาะประเด็นโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประเด็นเดียวแล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรี

นายกิตติศักดิ์ ปกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า คณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการชุดนี้ไม่อิสระร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข่าวสาร ทำงานค่อนข้างเป็นอิสระ รูปแบบปัจจุบันมี ๓ แบบ คือแบบอัยการให้ดำเนินคดีได้ แบบผู้ตรวจการแผ่นดิน ดำเนินคดีได้ ฟ้องศาลปกครองได้ตามรัฐธรรมนูญ และแบบองค์กรอิสระให้ดำเนินคดีได้ นอกจากนั้นยังมี แบบที่เป็นนโยบายรัฐบาลก็สามารถทำได้ ด้านนโยบายรัฐบาลเข้มแข็ง

ประธานฯ ให้ความเห็นว่า แบบอัยการขึ้นกับนายกรัฐมนตรีในความหมายที่ ต้องการให้อิสระคืออยู่นอกเหนืออำนาจของฝ่ายบริหารเท่านั้นก็ต้องเป็นลักษณะขององค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ

ผู้แทนสำนักงบประมาณ (นางอรรณพ ช่างกูร) ให้ข้อสังเกตว่า การเป็นองค์กร อิสระจะมีผลกระทบต้องงบประมาณ ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐค่าใช้จ่ายรายจ่ายประจำสูงขึ้น ประกอบกับในการทำงานของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข่าวสารมีความเป็นอิสระอยู่แล้ว ดังนั้น ปัญหาคือ ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณไม่พอเพราะเป็นหน่วยงานในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่ได้เป็นหน่วยงานระดับกรม ถ้าจะเปลี่ยนสถานะจากการเป็นหน่วยงานระดับสำนักงาน ในสำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้นเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ถ้าบัญญัติไว้ล่วงหน้าแต่ในรัฐธรรมนูญ

ไม่ได้บัญญัติไว้ก็ไม่มีผลจึงควรรอรัฐธรรมนูญก่อน นอกจากถ้ารัฐบาลเห็นว่ามีจำเป็นจริงๆ ก็ต้องผลักดันรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกันด้วย

นายชัช สุภวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ในช่วง ๕-๖ ปีที่ผ่านมา ยังไม่เคยมีเรื่องใดที่เปิดเผยได้อย่างจริงจังที่เป็นอิสระ หากเห็นว่ามี ๓ รูปแบบ ก็ต้องไปศึกษาข้อดีข้อเสียแต่ละรูปแบบ ขณะนี้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแต่ในเชิงวิชาการ ข้อมูลความรู้ยังมีไม่พอที่จะเสนอว่ารูปแบบไหนมีข้อดีข้อเสียมีผลกระทบอย่างไร หลักการคือจะใช้เครื่องมือฉบับนี้ในการสร้างความโปร่งใสและจัดคอร์รัปชันในเมืองไทยอย่างไรเป็นหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

นายเชิรชัย ณ นคร (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ความเห็นว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีหน้าที่ในการรับรองสิทธิให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และในเชิงนโยบายต้องทำให้ตัวองค์กรมีความโปร่งใสจริง ซึ่งเป็นเรื่องของคณะกรรมการเชิงนโยบาย ที่ผ่านมามีผลของการดำเนินการประสบผลสำเร็จในแง่ของการรับรองสิทธิอย่างเดียว ยังไม่มีความโปร่งใส รัฐบาลควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้ชัดเจน เช่น เรื่องการทำหลักเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส เรื่องเทคโนโลยี เรื่องข้อมูลข่าวสาร ควรมีหน่วยงานมาทำงานตรงส่วนนี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะสามารถรองรับได้หรือไม่ งานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในเชิงนโยบาย ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงตอบสนองในเรื่องของการรับรองสิทธิ

ประธานฯ ให้ความเห็นว่า ควรมีการหารือกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาข้อสรุป และข้อมูลสนับสนุนเรื่องสถานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป สำหรับเรื่องการของบประมาณรายจ่ายให้จัดทำรายละเอียดเพื่อขอรับการสนับสนุนจากรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีต่อไป

มติ ที่ประชุมมีมติดังนี้

๑. เห็นชอบให้ยื่นร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่...) พ.ศ. ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. ประธานฯ รับไปพิจารณาร่วมกับ นายกิตติศักดิ์ ปกติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในการพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ รวมทั้งการศึกษาข้อมูลทางวิชาการ เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนสถานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นองค์กรอิสระ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนก่อนดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๐ น.

นายนคร เสรีรักษ์
ผู้จดยางานการประชุม